

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2008:5 av Vivianne Gunnarsson m.fl. (MP) om landstingets förmånsbilar

Föredragande landstingsråd: Catharina Elmsäter-Svärd

Ärendet

Motionärerna föreslår att landstinget avslutar alla kontrakt om förmånsbilar och ansluter sig till en eller flera bilpooler.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Motionärerna anför miljöargument som skäl för att landstinget ska upphöra med att erbjuda s k förmånsbil till vissa arbetstagare.

Sedan 1996 gäller i Stockholms läns landsting att förmånsbil erbjuds en begränsad krets av arbetstagare. Det är fråga om förvaltningschefer eller motsvarande. Erbjudandet om förmånsbil är en del av det enskilda anställningsavtalet och därmed en del av landstingets övergripande personal- och lönepolitik.

Antalet förmånsbilar i Stockholms läns landsting är mycket begränsat. Av landstingets närmare 45 000 anställda har för närvarande 30 anställda förmånsbil. Dessutom gäller att förmånsbilarna ska vara miljöbilar.

När det gäller förslaget om införande av en eller flera bilpooler konstaterar landstingsstyrelsen att det redan idag finns fungerande verksamhetsinterna bilpooler.

Bilagor

- 1 Motion 2008:5
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

LS 0802-0157

Avslutningsvis så bedriver Stockholms läns landsting ett ambitiöst och framsynt miljöarbete. Exempelvis är SL:s mångåriga arbete med förnybara drivmedel i kollektivtrafiken branschledande i en internationell jämförelse. Resandet med kollektivtrafiken ökar år från år. Även inom områdena energi, läkemedel, kemikalier och produkter pågår ett målmedvetet arbete från landstingets sida.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 23 september 2009.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 20 oktober 2009.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till S-ledamöternas förslag, dels till MP-ledamotens och tjänstgörande V-ersättarens förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S-ledamöterna reserverade sig:

”Socialdemokraterna föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda effekten av bilpooler i kombination med förändringar av resepolicy som kan medföra förbättringar ur miljösynpunkt samt därvid pröva frågan om ytterligare begränsning av storleken på kretsen befattningshavare med tjänstebil, *att* i övrigt anse motionen besvarad.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande ger vid handen att ytterligare nyttjande av bilpooler i landstinget – utan att antalet förmånsbilar minskas eller tas bort helt – endast skulle ge en marginell förbättring ur miljösynpunkt. Utlåtandet framhåller emellertid att förbättringen kan bli större om den kombineras med förändringar av gällande resepolicy.

Innan förslaget om ett ökat nyttjande av bilpooler avfärdas bör därför en fördjupad utredning göras. Utöver de data som redan finns genom 2007 års resevaneundersökning bör olika scenarier av en förändrad resepolicy prövas och vars förväntade effekter ur miljö- och kostnadssynpunkt samt ur personalpolitiskt avseende sedan beaktas och vägas mot varandra. I detta sammanhang kan även prövas reduceringar av antalet förmånsbilar. När ett sådant underlag finns kan fullmäktige återkomma till frågan för ett slutligt ställningstagande.”

MP-ledamoten och tjänstgörande V-ersättaren reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslås föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* bifalla motionen

LS 0802-0157

Slopande av förmånsbilar och införande av bilpool är åtgärder som varje modern och klimatmedveten kommun borde besluta om. Idag är det en begränsad krets som har förmånsbil, totalt 31 förmånsbilar i hela organisationen, vilket gör det lättare att avskaffa denna rest från bilsamhällets och utsläppens årtienden.

Med ökad kunskap om klimat- och miljöhoten är det självklart att konsekvent föra en politik som minskar bilåkandet samt köp och slängmentaliteten i vårt samhälle.

Landstinget är en stor offentlig aktör och har ett särskilt ansvar att agera klimatsmart. Landstingsråd och höga chefer bör vara goda företrädare och åka kollektivt, cykla eller gå.”

Ärendet och dess beredning

Vivianne Gunnarsson m.fl. (MP) har i en motion (bilaga), väckt den 12 februari 2008, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* landstinget avslutar alla kontrakt om förmånsbilar, *att* landstinget ansluter sig till en eller flera bilpooler.

Ärendet har remitterats till landstingsdirektören.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 11 mars 2009 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* avslå motionen.

Bilagor**Motion 2008:5**

Stockholms läns landsting har beslutat att endast köpa och leasa bilar som klassificeras som miljöbilar enligt Vägverkets definition. Detta gäller både tjänstebilar och förmånsbilar. Detta ligger väl i linje med att landstinget är miljöcertifierat och har långtgående mål för utsläpp av klimatpåverkande gaser.

Än bättre skulle det vara om landstinget föregick med gott exempel för att minska biltrafiken och öka det kollektiva resandet genom att besluta att anställda och politiker inom landstinget inte medges förmånsbil. Inom Stockholms stad togs ett sådant beslut redan förra mandatperioden.

Ett sätt att få tillgång till bil i tjänsten och vid vissa andra tillfällen är att ansluta sig till en bilpool. Det finns redan flera bilpooler i länet. Bilpooler som startats och drivs av kommunala förvaltningar har haft svårt att få tillräcklig beläggning då de endast får brukas i tjänsten därför övervägs nu kontrakt med privata bilpooler. Genom avtal skulle landstinget kunna gå med i några sådana bilpooler och härigenom få tillgång till bil i tjänsten när det behövs. Förutsättningen är förstås att bilarna i bilpoolen är miljöbilar.

Vi föreslår därför

att landstinget avslutar alla kontrakt om förmånsbilar

att landstinget ansluter sig till en eller flera bilpooler

Stockholm den 12 februari 2008

Vivianne Gunnarsson

Lena-Maj Anding

Raymond Wigg

Åke Askensten

Yvonne Blombäck

Agnetha Boström

Helena Ekekihl

Ann-Sofi Matthiesen

Kaija Olausson

Helene Sigfridsson

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

I Stockholms läns landsting har för närvarande 31 anställda förmånsbil. Det är fråga om landstingsråd, förvaltningschefer, direktörer och för Karolinskas del divisionschefer och verksamhetschefer. Det är således en begränsad krets som disponerar en förmånsbil. Sedan 1996 gäller i Stockholms läns landsting att förmånsbilar ska erbjudas endast en begränsad krets av arbetstagare, förvaltningschefer eller motsvarande. För de arbetstagare som skulle vara berättigade till förmånsbil erbjuds ett lönetillägg om 5 000 kronor istället för förmånsbil. Det verkar ha funnits en ambition tidigare att fasa ut förmånsbilar och inte erbjuda nya. Numera gäller att landstinget som alternativ till bil erbjuder 5 000 kr till de som avstår eller lämnar tillbaka förmånsbilen.

En förmånsbil är precis som ordet antyder en personlig förmån som en arbetstagare får och som förmånsbeskattas. Förmånsbilen är således ett sätt

att betala lön. För den enskilde arbetstagaren med förmånsbil finns inte någon direkt koppling till att använda bilen i tjänsten och från landstingets sida finns inte heller någon sådan koppling för att tillhandahålla en förmånsbil.

Värdet för den enskilde med en förmånsbil ligger kanske inte direkt i bilen som sådan eftersom förmånsvärdet emellanåt svarar mot kostnaden för egen bil. Däremot innebär en förmånsbil att man alltid har tillgång en förhållandevis ny bil. All service och kringkostnader ingår också i förmånen.

Med hänsyn till storleken på den verksamhet (och antalet anställda) som landstinget bedriver dels inom förvaltningen, dels genom bolag framstår antalet förmånsbilar som mycket begränsat.

Förmånsbilar - ekonomiska konsekvenser

Det är svårt att bedöma vilken ekonomisk effekt slopandet av SLL: s förmånsbilar skulle få. Det är sannolikt att de anställda som berörs skulle komma att ersättas genom en motsvarande höjning av lönen. SLL gör ingen besparing i de fall kostnaden för förmånsbilen motsvarar lönevaxlingen. I de fall där kostnaden för förmånsbilen överstiger lönejusteringen gör dock koncernen en besparing.

I vilken utsträckning berörda landstingsråd, förvaltningschefer, direktörer, divisionschefer skulle börja åka kollektivt, använda egen bil eller bilpoolsbilar är mycket svårt att uppskatta.

Bilpool – ekonomiska konsekvenser

Införande av bilpool i hela landstinget utan att kopplas till just avskaffande av förmånsbilar skulle sannolikt innebära en marginell förbättring ur miljösynpunkt.

I Göteborgs stad och Hallstahammars kommun har införts bilpool i kombination med ny resepolicy vid utvärdering visat sig ge sänkta kostnader. Effekterna uppstod då totala antalet körda tjänstemil minskade samtidigt som parkeringskostnaderna sjönk. Det bör dock poängteras att de erhållna effekterna var starkt kopplade till resepolicy i kombination med avskaffandet av fria parkeringsplatser. Införd policy innebar att arbetstagare i första hand ska använda kollektivtrafik, cykelpool eller bilpool och i andra hand hyrbil eller miljöbil.

Förvaltningen anser att det är svårbedömt om införandet av en bilpool som ersättning för förmånsbilar skulle innebära en förbättring eller en försämring ur miljösynpunkt.

Införande av bilpool i hela landstinget utan att kopplas till just avskaffande av förmånsbilar skulle sannolikt innebära en marginell förbättring ur miljösynpunkt.

*Bilaga 2:1***Miljöbedömning**

Under hösten 2007 genomfördes en resvaneundersökning bland medarbetarna inom LSF och HSN-F, sammanlagt 1 270 personer och med en svarsfrekvens på 76 %. Frågorna rörde sig både om medarbetarnas resor till och från arbetet samt tjänsteresor.

Efter enkätundersökningen gjordes också en kartläggning av uppgifter (statistik) som har koppling till tjänsteresor (flyg, tåg, resersättning för egen bil i tjänsten, förmånsbilar mm) ur de administrativa systemen.

Resvaneundersökningen och statistikgenomgången utmynnade därefter i en sammanslagen rapport våren 2008 (Kartläggning och strategisk analys av klimatmål för resor – LSF och HSN-F).

Svarsfrekvensen på enkäten (76%) är enligt rapporten tillräckligt hög för att göra antagandet att enkätundersökningen är representativ för hela SLL.

Av rapporten framkommer bl a följande som kan vara av intresse i detta ärende:

- 15 personer (1,5 %) hade förmånsbil (10 pers. inom LSF och 5 pers. inom HSN-F)
- 4 % (8 pers.) av alla som körde bil till och från arbetet (190 pers.) svarade att de kan tänka sig att välja annat färdmedel om det fanns tillgång till en bilpool för tjänsteärenden.
- På frågan om man använde bil för att göra tjänsteresor svarade 0 % att de gjorde det dagligen, 3 % att de gjorde det någon/några gånger i veckan och 9 % att de gjorde det någon/några gånger i månaden.

Förvaltningen anser att intentionen i motionen är god, ur ett trafik- och miljöperspektiv. Det är dock svårbedömt om det blir en minskning av utsläppen från biltrafiken, och därmed bättre ur miljösynpunkt, om förmånsbilar ersätts av bilpooler inom landstingets verksamheter.

Endast 4 % av alla dem i rapporten som körde bil till och från arbetet (190 pers.), svarade att de kunde tänka sig att använda annat färdmedel om det fanns tillgång till en bilpool för tjänsteresor. Detta innebär en stor risk att övervägande delen (96 %) fortsätter att göra tjänsteresor med egen bil, även om det finns en bilpool att tillgå.

Om siffran är representativ för de 32 innehavarna av förmånsbil i hela landstinget motsvarar det en person.

Enligt SLL-beslut ska samtliga förmånsbilar vara miljöbilar. Om de som har förmånsbil fräntas den förmånen och istället använder egen privat bil för tjänsteresor, där det då kan röra sig om ett fordon som inte är klassat som miljöfordon, kan det till och med innebära en försämring ur miljösynpunkt.

LS 0802-0157

Osäkerheten om en eventuell trafikminskning och miljövinst får även stöd i slutsatsen till avsnittet om bilpooler i ovanstående rapport. Det gäller då införande av bilpool som helhet för landstinget och är inte kopplat till avskaffande av förmånsbilarna. Slutsatsen lyder: ”Effekten för SLL vid en övergång till en utökad bilpoolsanvändning kompletterad med kollektiva resor skulle främst bidra till att öka trovärdigheten för SLLs agerande inom miljöområdet”.

När det gäller verksamheter som har en mer regelmässig användning av bilar i tjänsten som t ex SLSO så finns redan idag vad man kan beteckna som verksamhetsinterna bilpooler.